

100 ANYS DE LA LLUM ELÈCTRICA A SOLSONA

Dins la Fira de Sant Isidre de Solsona, que mira cap al futur, que vol obrir nous camins i que vol promoure alternatives vàlides en aquests moments de canvis socials de la comarca, també hi cap el record, d'ara fa 100 anys, de la inauguració de la llum elèctrica a Solsona, com un avenç imparabll de grans dimensions per al futur.

A finals del segle passat Solsona tenia 2.304 habitants. Havia quedat lluny de la Revolució Industrial, les carreteres van costar d'arribar i la vinguda del tren va quedar en un simple projecte. Amb tot, Solsona no volia estar lluny dels avenços de la tècnica, ni volia perdre el tren de la modernització, que en aquell moment venia marcada pe la novetat de la llum elèctrica. El 1879, Edison aconseguia la primera bombeta de fibres carbonitzades. Barcelona, el 1881, encenia la llum al passeig de Colom, era el primer enllumenat d'Espanya i un dels primers d'Europa. Manresa instal.lava enllumenat públic l'any 1894 i Solsona ho feia el 1896. Amb això, quedaven depassades per sempre més les velles teieres, les llanternes, els llums d'oli, els fanals de gas, i s'obrien nous horitzons, de tal manera que avui ens seria impossible viure sense electricitat.

L'home que va dur a terme la il.luminació de la ciutat va ser el comerciant Pere Brichs i Vila, nat a Solsona l'any 1849. El seu pare era daguer, el seu avi era ferrer i tota la seva família pertanyia a la indústria dels ganiveters de Solsona. Tenia un taller de fontaneria i lampisteria. En les actes de l'Ajuntament hi consten les nombroses iniciatives d'aquest empresari, com era la neteja dels carrers, places i passeigs de la ciutat, la canalització de les aigües des de Lladurs amb una nova tuberia de ferro i poder repartir l'aigua sobrant de les fonts a cases particulars. El 24 de febrer de 1896 s'estableix el contracte entre l'Ajuntament i Pere Brichs per la instal.lació de la llum, que Brichs farà per compte propi, i se li concedeix l'exclusiva per vint anys.

La inauguració de l'enllumenat elèctric pels carrers i places de Solsona es realitzà el dia 24 d'octubre de 1896. Es va fer sense protocol. L'acta de l'Ajuntament del 29 d'octubre, signada per l'alcalde Josep Pensí, ens ho explica així: "...

Mn. Enric Bartrina - 100 anys de la llum elèctrica a Solsona
Programa de la Fira de Sant Isidre de Solsona 1996
Arxiu Montserrat Riu

Abierta la sesión, el Sr. Presidente propuso que el domingo próximo, uno de noviembre, pasase el Ayuntamiento a felicitar a D. Pedro Brichs y a darle las gracias por haber instalado a sus costas i con singular desprendimiento la luz eléctrica, que iluminaba las calles y plazas desde la noche del día veinticuatro, y que obsequiase dicho señor con una serenata... “.

L'energia era subministrada d'una central hidroelèctrica del riu Cardener. L'Ajuntament es comprometia a pagar les cinquanta bugies de l'enllumenat dels carrers a un cèntim per bugia i dia. Els particulars pagarien sis rals al mes per cada bombeta instal·lada a casa seva, prescindint del que gastessin del fluid elèctric, ja que no hi havia comptador i la llum es pagava segons les bombetes que es tenien. Les bombetes solien ser de 16 bugies. El Dr. Falp i Plana, en la seva *Topología Médica de Solsona*, ens explica que des que s'ha introduït el llum elèctric “...los vagos y tahures han suspendido sus correrías nocturnas” i que àdhuc el Cabildo va il·luminar les crugies de la catedral per evitar la repetició d'escenes poc edificants.

Explicar com més tard la llum va ser l'ocasió de la divisió de Solsona en dos bàndols, el del Moles i el del Reig, amb els seus periòdics respectius del *Lacetània!* i *La Verdad*, i com això va repercutir en la política de la ciutat; narrar la creació de la companyia Hidroelèctrica, SA i la destrucció de la resclosa de Foix; buscar les raons del perquè a Solsona encara hi ha una companyia elèctrica pròpia, que no ha estat absorbida per les grans companyies estatals; tractar tot això seria una altra pàgina de la Història de Solsona.

Avui, sols hem volgut donar constància que ara fa 100 anys arribava a Solsona la llum elèctrica, com el màxim esplendor del progrés d'aquell temps. Tot això queda dit en el marc de la Fira de Sant Isidre que, a més de voler donar resposta a les preocupacions i neguits econòmics i socials de la comarca, vol també donar a conèixer els costums tradicionals i oficis, avui perduts, que havien marcat la manera d'ésser i de viure de la nostra comarca; a través de diverses exposicions situades en edificis i llocs artístics, que converteixen el nucli antic de Solsona en un gran recinte firal que obliga a la concurrència a visitar tota la ciutat.

Enric Bartrina